

L'esport i la seva contribució al desenvolupament i la pau.

Reflexions del jutge Kéba M'Baye

■ MARTA FULLANA

Llicenciada en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport.
INEFC de Barcelona

■ Paraules clau

Esport, Pau, Treva olímpica, Olimpisme, Apartheid

■ Abstract

This article is the literary version, although voluntarily it keeps the colloquial tone of the oral presentation, of the closing session of the Dialogue. The session was recorded and Marta Fullana made the written transcription taking care, as far as possible, to be true to what was said.

Initially, and following the philosophy of the whole Dialogue, a dialogue was planned at this session between Joan Antoni Samaranch, honorary president of the IOC and of the Honorary Committee of the Dialogue itself, and judge Kéba M'Baye, president of the Court of Arbitration for Sport and of the IOC Ethical Commission. Unfortunately, a slight indisposition prevented the first speaker from attending. Samaranch sent his greetings by way of conclusion to the Dialogue which was read by Mr. Zhenliang He, president of the IOC Commission for Olympic Culture and Education, and which is referred at the end of this part.

Xavier Ventura, journalist of La Vanguardia, well known for his reports about the Olympic movement, among others, acted as moderator in the session.

A video was shown at the beginning covering the most emblematic historic moments of the commitment of the IOC, and Samaranch in particular, to peace.

The article also includes the most significant aspects of the debate that took place once the presentation of judge M'Baye had finalised.

■ Key words

Sport, Peace, Olympic Truce, Olympism, Apartheid

Presentació

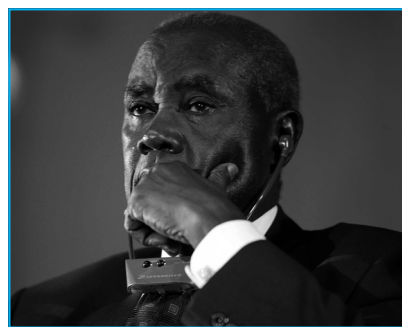
Aquest article és la versió literària, encara que voluntàriament manté el to col·loquial d'una presentació oral, de la sessió amb què es va cloure el Diàleg. Aquesta fou enregistrada i Marta Fullana n'ha fet la transcripció escrita tot veient per ésser fidel al màxim respecte al que s'hi va dir.

Inicialment, i seguint la filosofia de tot el Diàleg, a la sessió hi havia d'haver un diàleg entre Joan Antoni Samaranch, president d'honor del CIO i del Comitè d'Honor del mateix Diàleg i el jutge Kéba M'Baye, president del Tribunal Arbitral de l'Esport (TAE) i de la Comissió Ètica del CIO. Malauradament, una lleu indisposició va impedir la participació del primer dels ponents. Samaranch va enviar una salutació, a manera de cloenda del Diàleg, que fou llegida pel Sr. Zhenliang He, president de la Comissió per a la Cultura i l'Educació Olímpica del CIO, i que s'inclou de manera destacada al final d'aquesta part.

La sessió fou moderada per Xavier Ventura, periodista de La Vanguardia, de reconegut prestigi—entre d'altres— per les seves cròniques a l'entorn del moviment olímpic.

En iniciar la sessió es va projectar un vídeo on es recollien els moments històrics més emblemàtics pel que fa al compromís del CIO —i Samaranch en particular— amb la pau.

L'article també inclou els aspectes més destacats del debat que tingué lloc un cop acabada la presentació del jutge M'Baye



El jutge Kéba M'Baye (Font: BPMO photo).

Xavier Ventura introdueix la sessió

Sentim i lamentem molt l'absència del Sr. Samaranch; llàstima que no estigui present aquí, perquè és qui millor representa el que és l'esport, la pau i el diàleg entre les parts oposades. Amb els anys s'ha

anat creant un concepte del que són els Jocs Olímpics. Com deia Joan Antoni Samaranch, hi ha una història que s'escriu cada dia i una altra que s'escriu al llarg del temps i encara queden moltes coses per explicar de la persona que, a causa d'una lleugera indisposició, no pot estar avui entre nosaltres.

Però amb tot el que s'ha fet durant el mandat de qui ha estat el 7è President del Comitè Olímpic Internacional encara queden coses per explicar; cal arribar al final d'aquests aspectes, però un dels punts clars és que Samaranch sempre ha defensat la teoria, la realitat i la veritat consistent a dir que els Jocs Olímpics són Esport i Cultura i, en aquests moments, ell ha deixat uns Jocs Olímpics que incorporen un tercer element: són Esport, són Cultura i són Pau.



Breu repàs històric a l'entorn de l'Esport i de la Pau

La Pau és una paraula clau i necessària en el món de l'esport, on per desgràcia no sempre és un concepte que s'entengui bé; encara hi ha gent que pensa que l'esport canalitza violència i és refugi per tenir actituds d'enfrontament. El que és evident en aquest moment és que la paraula Pau queda incorporada al concepte dels Jocs Olímpics, a allò que és l'olimpisme en sí mateix, de manera que avui en dia no s'entenen els Jocs Olímpics sense aquest concepte previ de cercar una unió entre totes les parts per intentar evitar els enfrontaments i recuperar fins a cert punt allò que va ser la famosa *Pax Olímpica*, els Jocs Olímpics a les Ciutats Estat gregues que decretaven treves entre elles per poder participar als Jocs Olímpics.

Aquest és un concepte que ha anat apareixent, però que ha trigat a consolidar-se des que els Jocs es van reinstaurar fins ara. Els Jocs Olímpics només van començar a reflectir pàl·lidament el que representava la pau en els Jocs Antics, a partir de la segona Guerra Mundial. Des de la seva creació, no van poder evitar que Europa i el Món, dues vegades, fossin l'escenari d'uns enfrontaments que van estar a punt d'acabar amb la civilització i que, en tot cas, van modificar el concepte d'esport, del món, de l'economia... de tot. Passada la Segona Guerra Mundial, els Jocs Olímpics, van començar a cercar aquesta intenció de pau entre totes les parts, però no és pràcticament fins a Barcelona que tot això va acabar agafant sentit. Recordem els tràgics esdeveniments de Munic el 72, que converteixen els Jocs Olímpics en una caixa de ressonància, recordem el 76, Moscou, Los Angeles... van haver de passar aquests jocs perquè el moviment olímpic recuperés això que és tan necessari per als jocs: la Pau Olímpica.

En podríem parlar molt, es podria parlar d'allò que s'ha fet en aquests últims 20 anys en la història de l'olimpisme, però d'això ja en parlaran persones més qualificades que jo i que han seguit aquest procés des del primer moment.

Senzillament el que volia dir és que, quan es fa balanç del que ha fet el senyor Sa-

maranch, ja no es tracta de parlar de pragmatisme, de retornar als jocs allò que eren i que es converteixin en un atractiu per a la ciutat, sinó que els ha portat més enllà, els ha convertit també en un lloc de reflexió obligada, segons la qual l'esport olímpic implica una unió, no només entre aquells que competeixen sinó una unió entre aquells a qui representen els que competeixen i, aquest, és un element que avui en dia forma part per definició del que són uns Jocs Olímpics.

Un parell d'exemples, Samaranch va fer una aposta clara perquè uns Jocs Olímpics se celebressin a Corea; el 81 quan es van concedir a Corea del Sud, només 60 països mantenien relacions diplomàtiques amb aquest país i, en canvi, quan es van celebrar els Jocs hi van participar 161 països. No només hi ha més països que van reconèixer Corea sinó que el país va canviar, no era una dictadura sinó que s'havia convertit en una democràcia, hi va haver tot un procés inherent a la pau que va acompanyar els Jocs Olímpics i això va ser una obra de qui fins fa un parell d'anys va ser el president del CIO. Tenim també la reconstrucció a Sarajevo de certes instal·lacions esportives, el fet d'aconseguir el reingrés de Sud-àfrica, que va ser rebuda pel CIO com a primera institució internacional.

Avui, com hem dit, no hi és el senyor Samaranch, però tenim aquí una persona que és amic íntim i col·laborador seu, persona a la qual ha estat delegada gran part d'aquesta feina de la recerca de la pau. Estem parlant del senyor jutge Kéba M'Baye, vicepresident del tribunal de l'Haia. Jurista molt reconegut, forma part de diferents col·legis professionals i de tribunals judicials de diverses parts del món. Va ingressar al CIO el 73 i, des de llavors, ha tingut càrrecs importants, ha estat dues vegades vicepresident del CIO i, entre altres coses, ha presidit alguns dels comitès més importants d'aquesta organització; per exemple el comitè Apartheid i Olimpisme, el comitè jurídic i, en aquests moments, és president del comitè del tribunal superior d'apel·lació de l'esport. És una persona que coneix perfectament tot allò que s'ha fet aquests últims anys per assolir que la pau formi part defi-

nitivament d'aquesta tríada de paraules que identifiquen els Jocs Olímpics: Esport, Cultura i Pau. El senyor M'Baye té la paraula.

Al·locució de Kéba M'Baye

Senyores i senyors, entendran que estigui força decebut. Aquesta tarda, en companyia de l'home de l'esport més il·lustre en l'àmbit internacional, havia de parlar de la contribució de l'esport a la pau i al desenvolupament; els esdeveniments han decidit una altra cosa, que Joan Antoni Samaranch, el meu amic de sempre, aquell amb el qual he compartit una complicitat de més de 20 anys, no estarà avui amb nosaltres, però gràcies a Déu la seva salut no corre perill. Lamento, però, que no estigui aquí perquè hagués volgut, en la seva presència, poder manifestar tot el que penso de la seva obra, atès que només en puc dir coses positives.

Una anècdota

Començaré per una anècdota: era l'any 1980, jo era membre del CIO des de feia 7 anys i em sentia del tot inútil, perquè quan ens reuníem discutíem i al final de la discussió no era la majoria la que prenia



Xavier Ventura moderant la sessió (Font: BPMO photo).

la decisió, sinó que era el president el que decidia. Jo deixava la meva família, el meu treball, els meus amics, totes les meves ocupacions socials, laborals i altres i anava al CIO i no hi feia res; i vaig prendre una decisió que en general no es pren en el si del CIO: vaig dimitir i li vaig remetre la carta de dimissió a un amic de Tunísia, que també era membre del CIO, i li vaig dir que no aniria a la sessió de Moscou i que li lliurés a qui presidia la sessió; però mentrestant, un amic que malauradament ara ja no està entre nosaltres, em va dir: “compto amb tu perquè sóc candidat a la comissió executiva i cada vot compta” i jo li vaig dir que no anava a Moscou, perquè dimitia i em va dir: “no home, no és possible” i li vaig dir que dimitia perquè em sentia del tot inútil. Però va insistir tant i tant, que vaig anar a Moscou per votar, amb la decisió de marxar després del vot. Però no només hi havia les eleccions a la comissió executiva, també hi havia les eleccions generals, cosa que ignorava; no estava al corrent del desenvolupament dels afers d'aquesta institució. Així doncs, es va elegir el president del CIO i aquesta elecció va recaure en el senyor Joan Antoni Samaranch i no sé ni si vaig votar per ell, perquè estava del tot indiferent al que succeïa. Després de l'elecció tothom el felicitava i automàticament jo vaig fer com els altres i quan li vaig donar la mà, em va agafar, em va portar a part i em va dir: “Kéba (cosa que em va sorprendre, perquè es va dirigir a mi pel meu nom) formes part de les persones amb les quals compto per portar a bon port la missió, força difícil, que m'ha estat encomanada”, jo acabava de dimitir i no podia dir-li llavors i vaig estar com espantat i vaig dir al meu company de Tunísia que em tornés la meva carta de dimissió i em va dir: “no, no te la torno, me la guardo com a record” i mai més m'ha donat aquesta carta.

Doncs bé, el que el president Samaranch em va dir jo crec que ho va dir a moltes persones, perquè no només és una alta personalitat de l'esport, sinó que també és un autèntic home polític; en tot cas, en mi això va provocar realment un canvi d'orientació i, des de l'any 1980, fins que ell va plegar de president del CIO –en el moment en què ell va plegar jo també vaig di-

mitir–; durant tots aquests anys vam col·laborar sempre, no va ser una col·laboració puntual sinó continuada i que, a més a més, a hores d'ara també continua. És, doncs, a aquest home a qui devem el que ha esdevingut el CIO avui. Quan hi vaig entrar era una organització esportiva com qualsevol altra, com les federacions internacionals, com gairebé diria els comitès olímpics nacionals i Samaranch l'ha convertit en una institució internacional respectada. L'arribada de les dones al CIO és quelcom que li devem a ell, i l'arribada dels atletes també. L'augment del patrimoni immobiliari és ell qui el va aconseguir, el Museu Olímpic, la manera de dur a terme l'elecció de les ciutats que tenen l'honor d'organitzar els Jocs Olímpics, la separació dels jocs d'hivern i d'estiu, també és obra seva; i podria continuar aquesta llista perquè gairebé és una llista inacabable.

Sobre la Treva Olímpica

Molt particularment voldria citar una reforma que té un vincle directe amb el tema que havíem de tractar plegats; es tracta de la *treva olímpica*. Un dia, en aquesta mateixa ciutat de Barcelona on ens trobem ara, em va dir: “ens faràs un informe sobre la *treva olímpica*” i jo reconec que no sabia ni el que era, vaig buscar en els arxius, els documents i altres i vaig descobrir que això provenia de la Grècia antiga i vaig elaborar un informe.

Quan vaig presentar el meu informe, molts somreien o miraven cap una altra banda o discutien entre ells, perquè es pensaven que era una utopia; doncs bé, com sempre i la història n'és el testimoni, són les utopies les que creen les grans coses que han fet la felicitat de la Humanitat i aquí un cop més la història es va repetir, la utopia ha esdevingut realitat. Fa una estona, en el vídeo projectat en iniciar aquesta sessió, heu vist Joan Antoni Samaranch en plena guerra de Bòsnia-Herzegovina per anar a col·locar la bandera de la pau i la bandera olímpica.

Podria continuar durant molta entona explicant aquestes coses, però he de passar a parlar del tema que ens ocupa, es tracta de parlar de l'esport i la seva contribució a la pau i al desenvolupament.

De quin esport parlem?

Penso que, primer de tot, ens hem d'entendre sobre l'esport de què estem parlant. Entre el sexagenari que a casa seva fa estiraments i el maratonista que participa als Jocs Olímpics hi ha dues actituds, però aquestes actituds no difereixen en la naturalesa sinó que difereixen en el grau i en l'objectiu, però en ambdós casos es tracta d'esport. Però l'esport del qual volem parlar, és a dir, l'esport que aporta una contribució a la pau i al desenvolupament no és l'esport d'aquesta persona de 60 anys que deia que feia estiraments a casa seva per lluitar contra el reuma... Si jo hagués de definir *esport* diria que: “es tracta del conjunt dels exercicis físics, duts a terme en una competició individual o col·lectiva”. I amb això vull dir que aquesta tarda no ens interessem per l'esport a nivell general sinó per l'esport que posa en competència diverses persones a nivell individual o col·lectiu. No té cap importància el fet que la competició sigui d'alt nivell o no, que sigui internacional o local, que sigui lúdica o no ho sigui. Tampoc no importa que els participants siguin retribuïts o no ho siguin, aquesta forma d'esport contribueix, i ja en parlem, a la pau i al desenvolupament.

De quina pau tractem?

La pau de la qual nosaltres parlem no és l'absència de guerra, tampoc no és el silenci de les armes que succeeix en un conflicte armat per decisió dels bel·ligerants. Aquesta pau a voltes, és precària i enganyosa. La pau de la qual nosaltres parlem aquí, és molt més que tot això, per a nosaltres la pau és un conjunt d'esforços per teixir vincles de concòrdia, d'amistat i de fraternitat, entre els membres d'un grup, tant si es tracta del poble, com del país, la regió o del continent o de tot el món.

El desenvolupament

Pel que fa el desenvolupament el concebem com un camí vers la millora constant del creixement econòmic i simultàniament de la condició dels membres d'una població determinada. El mot *població* s'agafa en el sentit sociològic, és



per tant una evolució qualitativa del conjunt d'un país o d'una regió vers un estar millor, tant des del punt de vista material com moral i en el respecte dels drets fonamentals de la persona humana. Havent definit així una mica els termes que utilitzarem al llarg d'aquest discurs, ara ens preguntarem i tots els aquí presents ho heu fet durant aquests dies del diàleg, ens preguntarem: *com pot contribuir l'esport a la pau i al desenvolupament?* Parlem, doncs: l'esport i la pau; l'esport i el desenvolupament

De l'esport i la pau

L'esport exerceix entre els seus practicants i fins i tot més enllà, en la població dels clubs, de les comunitats i dels països, una influència cada vegada més gran com a conseqüència de la seva popularitat. Aquesta influència afecta diversos sectors, primer de tot, diré que l'esport desenvolupa un cert nombre de costums que jo anomeno aquí cultures; cultures de la llibertat: no es pot fer esport sense voler-ho, perquè és un acte individual; cultura de la igualtat: l'esport no coneix les desigualtats entre els individus, llevat dels resultats obtinguts en el terreny esportiu o entre el ric i el pobre, entre el poderós del dia i l'home del carrer, perquè entre aquesta gent l'esport no marca la diferència, no fa cap diferència. Com diu la Carta Olímpica, sol·licita les qualitats del cos, de la voluntat i de l'esperit i no té en compte els atributs que la societat sobreimprimeix en l'individu, sovint tenint en compte factors socials que no tenen res a veure amb les autèntiques qualitats de la persona interessada.

L'esport obliga a la tolerància, sigui quina sigui la forma en la qual es practica; de conformitat amb la definició que hem donat, l'esport posa en presència personalitats o persones diverses de civilitzacions diferents que s'apleguen en un equip o uns contra els altres, però sovint amb el mateix objectiu; això exigeix, per tant, la tolerància entre totes aquestes persones.

L'esport obliga a l'obertura, ha de ser obert, obertura d'esperit, però també tenir en compte el que no és un mateix, obertura fora del cercle limitat i a voltes tancat al

qual l'home està acostumat, per freqüentar, aprendre, apreciar i estimar als altres i altres coses. Fent això acostuma l'esperit a acceptar la diferència.

L'esport força. Primer de tot força a respectar l'altre. Creure's suficient és un defecte que l'esport no tolera, un defecte com aquest es veu, tot d'una, reprimit pels resultats en el terreny; cal, doncs, obligatòriament, respectar el competidor, primer per poder participar en la mateixa competició que ell, com a adversari o com a membre d'un mateix equip, per poder també tolerar el fet de no tenir els mateixos resultats que ell i a voltes fins i tot tenir resultats inferiors. L'esport també ens força a la renúncia de la discriminació, sigui quina sigui aquesta discriminació. Primer que tot perquè el principi de la no discriminació està inscrit en la carta olímpica, però també perquè l'experiència de Sud-àfrica ens ho mostra molt bé: quan la discriminació està present l'esport ja no hi és.

L'esport imposa. Primer de tot, imposa l'ètica, l'esport és una activitat ètica per excel·lència. Fonamentada sobre la igualtat obliga a aquells que el practiquen al respecte de normes ètiques, no tolera els fraus, tant si aquests estan relacionats amb l'edat, la nacionalitat, amb enganyar o influir de manera artificial en el resultat utilitzant substàncies o mètodes susceptibles de perjudicar la salut i que, per això, estan prohibits. És per això que el CIO ha estat la primera organització a dur a terme una acció ferma contra el dopatge, és per això que va crear l'AWA (Antidoping World Agency) i també sota la presidència de Samaranch va crear la comissió d'ètica que vetlla pel respecte de les normes morals i ètiques en la pràctica esportiva. L'esport també imposa la coexistència entre els individus i entre els pobles, les guerres a voltes no poden fer res contra la mort i la pràctica de l'esport. Aquest matí Nawal El Moutawakel, esportista olímpica del Marroc, ens ho ha mostrat molt clarament amb unes diapositives.

L'esport afavoreix. Primer de tot afavoreix la solidaritat, la solidaritat és la pròpia base de l'esport i voldria citar les línies tan boniques escrites per Maurice Druon, de l'Acadèmia Francesa, sobre la solidaritat

en l'esport. Això és el que diu i el cito: "La pràctica dels esports d'equip exigeix qualitats de cooperació, de solidaritat, el que ens sobta en els jocs de pilota són les passades, el que renuncia a brillar, perquè no està segur de poder encertar el seu xut, efectuar la seva entrada, marcar un gol, o passar la pilota a un company d'equip millor col·locat, aquest és el que demostra força seny i abnegació".

L'esport afavoreix també la fraternitat, la fraternitat és en realitat l'altre mot per solidaritat. La solidaritat exigeix la proximitat dels sentiments i per tant l'amistat i es transforma en fraternitat.

L'esport combat, combat primer de tot l'egoisme, ja ho hem destacat parlant de la solidaritat, qui diu solidaritat diu evidentment renúncia a alguna cosa o no escoltar l'egoisme. L'esport combat també el sectarisme, el sectarisme en totes les seves formes és, efectivament, combatut per l'esport; a voltes succeeix que el sectarisme es desenvolupa en el nacionalisme malentès o en altres formes d'extremisme. Però no hem de confondre aquest nacionalisme, que està molt a prop del sectarisme, amb el patriotisme.

Arribo, doncs, a una primera conclusió: és clar i notori que la primera i la més noble contribució de l'esport a la vida de les societats és, sens dubte, la creació de les condicions que afavoreixen la pau. La Carta Olímpica n'ha parlat amb força, el principi fonamental número 3 diu: "L'objectiu de l'olimpisme és de col·locar arreu l'esport al servei del desenvolupament harmoniós de la persona, en vista a fomentar l'establiment d'una societat pacífica preocupada per preservar la dignitat humana". Cal recordar que aquesta prescripció abasta tots els components de la pau civil i la pau internacional. La dignitat humana, tant si és individual com col·lectiva, només pot realitzar-se en la pau, quan és individual és el propi fonament dels drets humans, quan és col·lectiva recobreix els drets dels pobles a disposar d'ells mateixos. Tot són grans de pau que engendren llibertat i igualtat, però també dret a la diferència, d'unes civilitzacions respecte de les altres, cohabitació, entesa entre els pobles i cooperació, tot això pot resumir-se en un sol mot: la pau.



El jutge M'Baye durant la seva al·locució (Font: BPMO photo).

De l'esport i del desenvolupament

L'esport és un factor dinàmic del desenvolupament, tal com nosaltres hem definit aquest concepte. Efectivament, primer de tot *l'esport augmenta el gust per l'esforç*. Per assolir resultats apreciables i que es meritin en l'esport cal, a voltes en l'anonimat, realitzar esforços a vegades gairebé sobrehumans. Succeeix, malauradament, que els resultats a vegades no estan presents o no ho estan en proporció als esforços subministrats, llavors cal buscar l'èxit d'una altra manera.

Després d'una bona introspecció *l'esport també porta a l'èxit*. L'esport porta a l'esportista a superar-se en l'especialitat que ha escollit, per tant, és una escola de progrés, però en la humilitat i la paciència. Ensenya a superar-se; el desenvolupament no és un conjunt d'esforços subministrats per passar d'una situació menys favorable a una situació més favorable, sense que a priori es determini un límit superior. No és aquesta l'exigència del desenvolupament que Galbraight diu que és, primer de tot, una evolució continua? I precisament l'esport és, ho repeteixo, una escola de superació: de superació d'un mateix, de l'altre, a títol individual i col·lectiu.

L'esport genera ingressos, i no cal insistir-hi, perquè tothom sap que l'esport modern és, efectivament, una font d'ingressos considerables. Evidentment, els diners poden presentar perills. Ben segur que quan els primers competidors de la Grècia Antiga dels Jocs Olímpics es disposaven a córrer, només esperaven com a recompensa una corona de llorer; avui hom els dona fins i tot lingots d'or. Per sort, el Comitè Olímpic Internacional, per via de la comissió executiva, acaba de llançar un principi fonamental ètic dient: els diners que genera l'esport s'han de destinar a l'esport, han de tornar a l'esport. Però és cert que l'esportista aporta un plus social i econòmic en les societats on viu. Això és cert especialment per a Àfrica, i també, en general, per als països en vies de desenvolupament.

I arribo ja a una conclusió parcial breu que expresso de la manera següent:

És, doncs, innegable que l'esport modern ha esdevingut un factor determinant en el desenvolupament econòmic i social, en un món que es troba immers en la globalització.

Comiat

Senyores i senyors, ha arribat el moment de la conclusió.

Primer de tot, voldria donar les gràcies a les autoritats que han organitzat aquest Diàleg pel fet d'haver-me fet l'honor de convidar-me al costat del meu vell amic Joan Antoni Samaranch. Els dono les gràcies per haver tingut aquesta idea genial de reunir homes i dones que estan a prop de l'esport, o que potser no estan a prop de l'esport, però que hom ha reunit per discutir en el marc d'un diàleg de civilització. El diàleg és una virtut del continent del qual provinc, allò que caracteritza aquest continent és que encara sabem riure i encara sabem plorar, és a dir, que el cor hi té un lloc; com la mateixa forma de l'Àfrica.

Després d'uns dies fructífers heu arribat a conclusions que estic convençut que serviran, no només a les generacions futures sinó també a les que avui intenten trobar les solucions més pertinents per tal de crear-nos un món millor. És per això i en aquesta línia que volia retre un homenat-

ge a Joan Antoni Samaranch que ha inspirat aquestes paraules que estan inscrites a la carta olímpica i cito: "El moviment olímpic té com a objectiu contribuir, abastar un món pacífic i millor, tot educant la joventut mitjançant l'esport, practicat sense discriminació de cap mena i en el respecte de l'esperit olímpic que exigeix la comprensió mútua, l'esperit d'amistat, la solidaritat i el *fair play*, jugar net". Gràcies Samaranch, gràcies a tots vosaltres per la vostra paciència.

El debat

Barcelona 92 i la pau

Com a periodista i moderador d'aquesta sessió, voldria comentar que Joan Antoni Samaranch sempre ha dit que per a ell els Jocs de Barcelona van ser un somni convertit en realitat; una de les coses que més va animar Samaranch a pensar que Barcelona 92 va significar moltíssim en la seva carrera com a dirigent, va ser precisament la solució imaginativa que va saber trobar el CIO i els organitzadors a certs problemes de tipus polític que havien aparegut en aquell moment.

Barcelona va trobar solucions, per exemple, a allò que representava la participació conjunta d'una entitat com la Unió Soviètica quan s'havia disgregat en diferents repúbliques; quan va saber com enfrontar el tema de la guerra fratricida a Iugoslàvia i va permetre la participació dels països que s'hi enfrontaven, fins i tot el que es considerava en aquell moment el país agressor, no va poder participar com a equip, però sí, de manera individual, sota la bandera del CIO.

Totes aquestes solucions, aquest voler resoldre problemes polítics, el fet de parlar ja llavors de treva Olímpica i fer aquella crida, vostè que ho va viure, des de dins, artífex en certa manera de les solucions trobades, podria si us plau explicar-nos com i per què es van plantejar aquestes solucions?

Solucions als conflictes, com i per què?

La primera cosa que diré és que Barcelona va constituir realment una etapa en l'e-



volució dels Jocs Olímpics. Fins a Barcelona havien existit boicots. Barcelona va permetre realment reunir el conjunt dels participants del moviment olímpic. Però allò més important seria segurament allò que va passar abans de les grans manifestacions: hi va haver la treva olímpica. Deia al principi de la meua intervenció, breument, que Samaranch, sempre té idees extraordinàries i que, a més a més, quan les manifesta per primera vegada tothom diu que allò és impossible, però el temps li acaba donant la raó; doncs ja he dit que em va agafar per la màniga i em va dir: "escolta, em faràs un informe sobre la treva olímpica", jo no sabia què era i ho confesso ara, de tota manera el meu delicte ha prescrit i no em podran condemnar per això; però bé, em vaig posar a treballar, vaig elaborar aquell informe, la gent no estava gaire convençuda, però he de dir que va ser precisament gràcies a un home molt tossut, tan tossut com baixet, que aquesta idea es va convertir en una realitat. Perquè treballem en simbiosi, en cadena, el dissenyador va ser el president Samaranch, jo vaig ser el jurista que hi va donar forma, però l'obrer va ser Fékrou Kidane [*en sentir aquest nom, el públic aplaudeix*] qui va aconseguir que la Treva Olímpica es convertís en una realitat, en nom de l'Organització de les Nacions Unides (ONU). Hi va haver una resolució que es va votar per unanimitat. Va ser la confirmació del fet que es tinguessin en compte els interessos dels atletes; es van poder expressar el 91, per primera vegada, a Baden-Baden, gràcies a Joan Antoni Samaranch.

Davant, doncs, de la caiguda de l'antic l'Imperi Soviètic va caldre trobar fórmules jurídiques difícils per poder acceptar els atletes d'aquells països per tal que poguessin participar als Jocs de Barcelona. Va fer falta la bona voluntat de tots els membres del Comitè Executiu perquè això es convertís en una realitat i d'aquesta manera, senyor moderador, els atletes de l'antiga Iugoslàvia, van poder participar als Jocs de Barcelona.

Fa un moment hem pogut veure imatges que segurament han reconegut, les imatges extraordinàries de Nelson Mandela. Joan Antoni Samaranch, que sempre ana-

va per davant dels esdeveniments, havia sentit que a l'Àfrica del Sud hi havia la sensació que s'abandonava l'*apartheid*, i hi va haver un comitè que es va desplaçar en aquest país. El dirigia jo, i d'aquesta manera vam poder tornar a incloure l'Àfrica del Sud dins dels rengles de l'esport internacional. Encara no era president Nelson Mandela, però Samaranch ja el va convidar a estar present en aquests Jocs de Barcelona 92.

Senyor moderador, Barcelona va representar realment un cop de timó en la història de l'olimpisme. Aquesta fórmula que s'ha usat, la dels millors Jocs que mai s'han celebrat, *the best games ever*, doncs penso que sí, que efectivament aquesta frase que es diu sempre, en aquest cas va tenir un significat real, i aquesta és la resposta que tinc per a la seva pregunta.

Paraules de Secretari General del Comitè Olímpic de Bòsnia-Hercegovina

No volia parlar en aquesta sessió, perquè ja he pogut intervenir en d'altres, però quan he vist en pantalla, aquelles imatges del senyor Samaranch, President del CIO, que durant els jocs olímpics a Lillehammer va venir a Sarajevo durant el setge, aleshores voldria repetir algunes de les frases de la meua intervenció en una altra sessió d'aquest Diàleg.

Com saben, a Bòsnia-Hercegovina, hi ha tres pobles, tres nacionalitats. Des del final de la guerra, es van imposar uns colors als esportistes dins una lliga unificada. Els esportistes van veure aquest dret reconegut pel president d'honor vitalici del Comitè Olímpic Internacional i pel director de Solidaritat Olímpica, Pere Miró. Es va crear un projecte on hi havia representada l'educació, la formació, els experts jurídics, la solidaritat i tot tipus d'informacions necessàries. Després de tres anys de feina amb el recolzament de l'actual president del CIO, Jacques Rogge, gràcies a aquest projecte, el desembre de l'any 2002, set anys després del final de la guerra, hem pogut tornar a reunir l'esport a Bòsnia-Hercegovina i els diferents esportistes, mitjançant les

seves federacions reunificades. Ara participen sota la bandera unificada de Bòsnia-Hercegovina. Tot just després de la guerra i la reunificació, el Comitè Olímpic de Bòsnia-Hercegovina, va formar un equip olímpic unificat que va participar als Jocs de Sidney, als d'hivern de Salt Lake City i ara també serem presents als jocs olímpics d'Atenes. Unificats i junts.

Un dels millors exemples de les activitats del Comitè Olímpic Internacional és el centre olímpic de Zetra que va ser cremat durant la guerra. Ha estat renovat gràcies als fons del CIO, de la Unió Europea, de la ciutat de Barcelona i de la ciutat de Sarajevo. Un segon exemple seria també el museu olímpic de Sarajevo, que ha estat també renovat conjuntament amb aquest centre olímpic de Zetra, que va inaugurar el llavors president del CIO, Joan Antoni Samaranch, el març de 1999. Els esportistes i els ciutadans de Sarajevo i de Bòsnia-Hercegovina, poden fer-ne ús gratuïtament. Gràcies al CIO i als altres donants financers.

Aquests projectes han permès de restablir el diàleg i la cooperació al meu país, un país multiètnic i també ha estat així a tots els estats de l'exIugoslàvia. Les activitats del CIO, s'han vist reforçades per posar-les al servei de la pau i de la comprensió mútua entre els joves i, en concret, entre els esportistes i no només en el meu país, sinó també a tota la regió dels Balcans. Moltes Gràcies.

Sobre Corea i Sud-àfrica

Voldria preguntar al jutge el següent: aquest apropament entre Corea del Sud i Corea del Nord, que es va donar mentre vostè era membre del Comitè Executiu, si me'n pot parlar, i després ens podria explicar la seva primera trobada amb el president Frederik W. de Klerk a Ciutat del Cap i després la seva trobada amb Nelson Mandela, perquè vostè va anar a trobar-lo a la seva ciutat...

Començaré parlant de les dues Corees. El moderador, fa un moment, recordava el paper que van desenvolupar els Jocs Olímpics de Seül en el futur polític de Corea del Sud. Però ja en el 88, el president Samaranch somniava a poder donar al



món un acte simbòlic i significatiu que anés en la direcció d'aquesta reunificació de les dues Corees. Es van dedicar esforços, en concret, per tal que algunes de les proves es desenvolupessin a Corea del Nord. Hi va haver trobades, no s'havien trobat mai abans les dues Corees, es van trobar a Lausana, en secret i sota presidència de Samaranch. Per desgràcia, això no va arribar a donar fruits concrets, però ja he dit que quan Samaranch té una idea que considera una bona idea, i normalment l'encerta, no l'abandona mai. El 2000 la va reprendre, potser va ser una mica abans, però això es va materialitzar als Jocs Olímpics de Sidney. El món sencera va poder veure aquestes imatges extraordinàries dels dos dirigents de les dues Corees, agafats de la mà i desfilant sota la mateixa bandera. Això, doncs, és un símbol i és molt infreqüent que aquests símbols acabin morint.

Pel que fa a l'altre assumpte, l'*apartheid*, estava present a Sud-àfrica i va ser el CIO, en primer lloc, qui va prohibir les competicions internacionals amb aquest país. Però també hi va haver un moment en què el president Samaranch es va adonar que alguna cosa estava passant a Sud-àfrica i va crear la comissió *Apartheid* i Olimpisme, i em va demanar que jo en fos el president. Vaig acceptar el càrrec, vam estar treballant, ens vam reunir diverses vegades amb els dirigents de l'esport de Sud-àfrica, a Lausana, i em va dir que calia que enviéssim una comissió no només per estudiar la situació, sinó una comissió que tingués el poder de prendre decisions. I ho va fer així, hi havia representants de

l'Àfrica i dels altres continents, també vaig tenir l'honor de dirigir-la. A Sud-àfrica ens vam trobar amb tots els responsables de l'esport i tots els responsables polítics per separat, també amb el president de la República, que era en De Klerk, i després d'una llarguíssima sessió de treball ens va dir: "escoltin: ens estan demanant canvis, però m'adono que cada vegada que ens demanen construir les porteries de futbol, aleshores, evidentment, sempre les fem d'unes certes mides i després demanen d'ampliar-les", em vaig quedar sorprès amb aquest comentari.

El que més em va deixar un record va ser la primera trobada amb Nelson Mandela. Ell estava de vacances en un poble molt allunyat de Nelspruit, vam marxar en avió a l'aeroport d'aquesta ciutat, amb l'actual president de la República. Vam anar en un helicòpter, vam aterrar, en Nelson va sortir de la casa de vacances. També hi havia moltes famílies alemanyes i tots els nens que corrien per allà eren blancs i tenien entre 12 i 15 anys i va ser la primera vegada que vaig tenir la sensació de veure una aparició, com un fantasma. Vaig veure sortir Nelson Mandela rodejat de nois rossos que picaven de mans i cridaven: Mandela, Mandela, Mandela; va ser la primera vegada que em vaig reunir amb ell. Vam estar parlant moltes hores li vaig explicar el projecte del CIO i va dir que hi estava d'acord, que estava d'acord... em va dir: "estic d'acord amb què el CIO reconegui el Comitè Olímpic Nacional de Sud-àfrica", com que Samaranch m'havia autoritzat a prendre decisions in situ, doncs com a africà, vaig estar molt orgu-

llós de poder proclamar a l'aeroport de Johannesburg, davant de desenes i desenes de periodistes, que s'havia readmès Sud-àfrica en el concert de les nacions esportistes del món. Així van anar les coses. Jo penso que en la meua llarga carrera olímpica, aquesta va ser la meua experiència més fantàstica...

Cloenda

Si no hi ha res més, estem complint l'honari. Donem per finalitzat aquest acte i agraïm al senyor M'Baye, no només el que ens ha explicat avui, sinó bàsicament li volem donar les gràcies per tot allò que ha fet en tota la seva carrera esportiva, jurídica i humana, al Comitè Olímpic Internacional i també per l'esforç que, juntament amb el president del CIO, disculpin sempre m'equivoco i dic el president, però és que per tothom aquí, a Catalunya i a Espanya, és obvi que Joan Antoni Samaranch sempre serà el president del CIO, el continuem considerant el nostre president. Però bé, tot el que han fet vostès al llarg d'aquests anys a favor de la pau universal, mitjançant el millor vehicle que existeix, l'esport, la unió de la gent competint, de les nacions, unió, en última instància, de la gent que té uns objectius comuns.

[L'acte es va acabar amb una ovació de tot el públic posat dempeus, feta a petició del jutge M'Baye, en homenatge a Joan Antoni Samaranch, tot desitjant la seva recuperació.]